

Omstandigheden

Arbeiderspers 2020

Koos van Zomeren

schaaf10@xs4all.nl

Onderwerpen:

- Paarden: over een mythe en waartoe
- Twee versies, één verhaal
- Het conflict
- Stijl
- Levenshouding
- Walraven de boekverkoper
- De tijdbalk
- Wat ik niet gedaan heb
- Van Zomeren start als dichter

Koos van
Zomeren

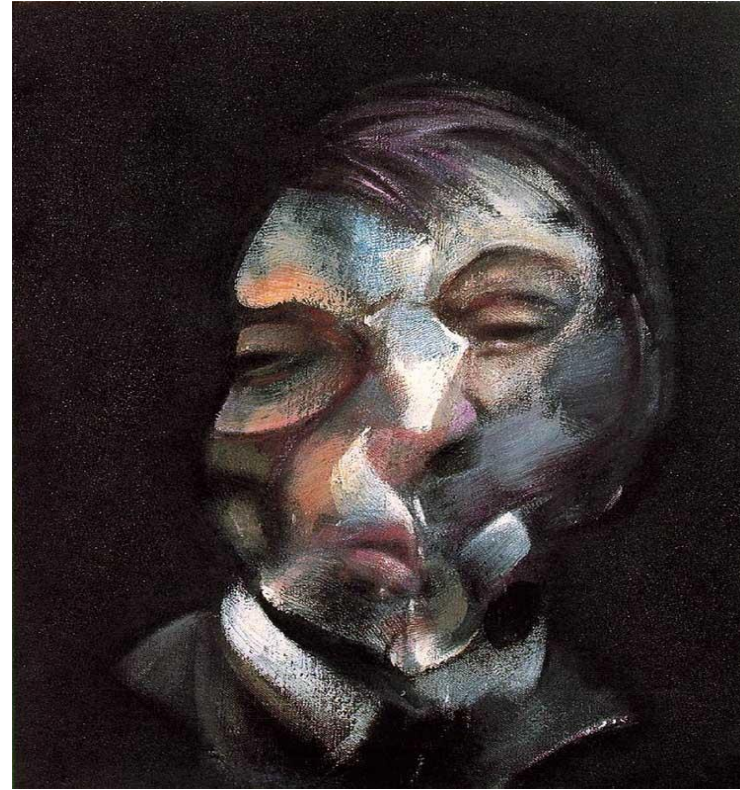
**OMSTANDIG
HEDEN**

Paarden: over een mythe en waartoe

- Namaakpaard, op hol, verblind?
- Verwijzing naar het paard op de Achterweg
- Begin van een mythe (Leo): Debbie door paard vertrapt

Francis Bacon: uiterlijk - innerlijk

Leo schildert daarna geen gewone paarden,
maar edele viervoeters met
krankzinnige kleuren en vormen (à la Francis Bacon)

Guernica

Het paard van Picasso

Geen vergelijking mogelijk: werkelijkheid x fictie

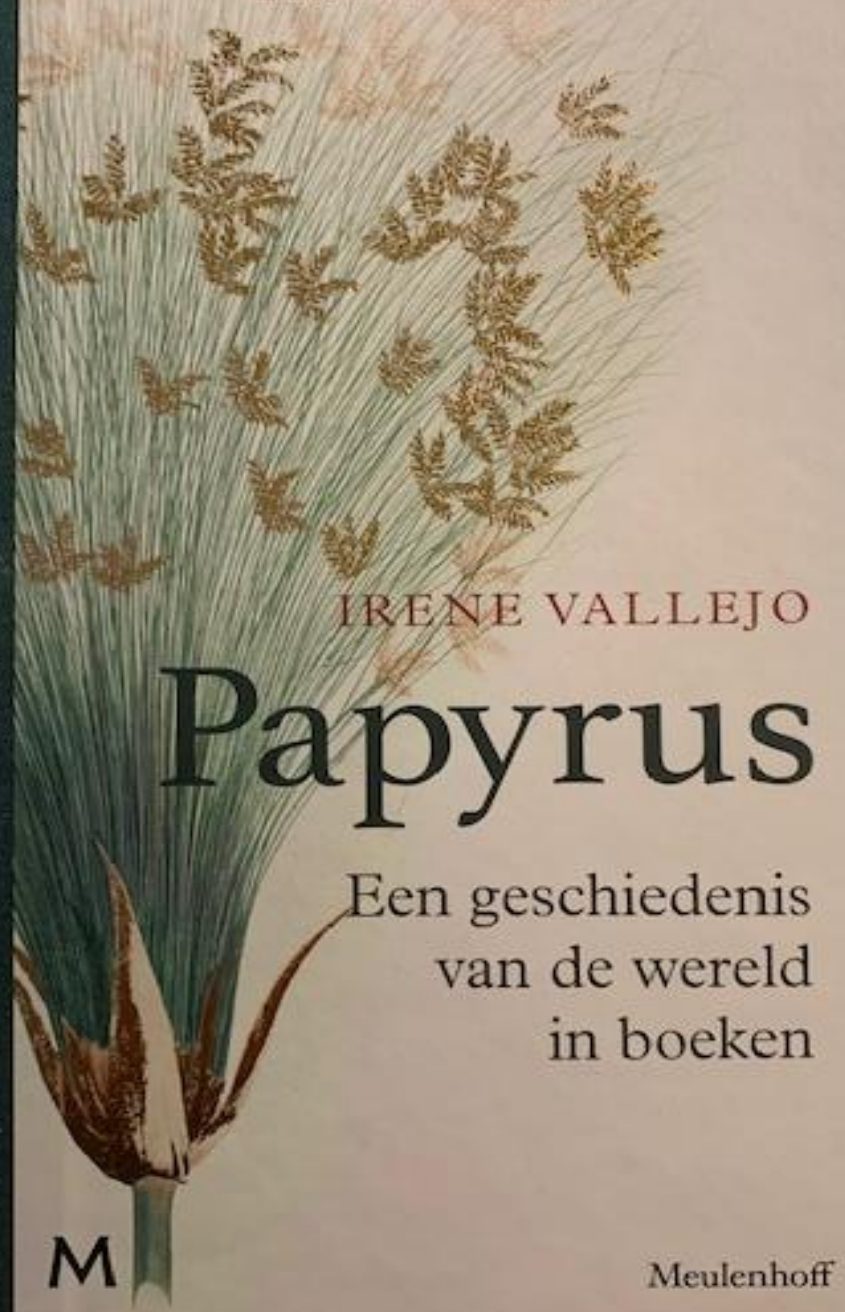
Twee versies: een verhaal

- Twee maal reis Augsburg – Nesselwang
- Overeenkomsten: bezoeken zelfde plaatsen, beide in januari, noemen dezelfde bezienswaardigheden, geven hetzelfde commentaar op bombardement Augsburg en strooien de as van Elmo uit.
- Gevoel: er klopt iets niet! → twee maal dezelfde as verstrooien?!
- Debbie slechts in Walravens verbeeldingskracht aanwezig (124, 125)
- Twee versies, één verhaal

Twee versies: één verhaal (vervolg)

- Wil dochter bij zich hebben: hij mist haar zo erg
- Anna steeds aanwezig, focus ligt op Debbie
- Jullie en we = Walraven en Anna
- Raadselachtige derde? as verstrooiing

'De liefde voor boeken en lezen klinkt door in alle pagina's van dit meesterwerk.' Mario Vargas Llosa

Wij zijn de enige dieren die dingen verzinnen, die de duisternis ontvluchten met verhalen, die dankzij vertellingen leren leven met de chaos, die het smeulende as van de vuren aanwakkeren met de lucht van woorden

- Laat het verhaal het verhaal of dingen in jouw ogen nu kloppen of niet
- Nodig voor verwerking

Het conflict

- Gevolgen van clash voor Walraven onwerkelijk en ingrijpend
- Walraven onderneemt niets ter verzoening
- Die afweershouding zie je ook t.o.v. Mireille
- Advies aan Walraven: verander de wereld, begin bij jezelf
- Debbie visie
- Perspectief: alles wat je leest komt uit de koker van Walraven

Stijl

- Meestal aangenaam, soms narrig en somber:
  - Commentaar op behouden blijven van de gebrandschilderde ramen van de dom na bombardement
  - De uitlatingen t.a.v. ontmoeting met Mireille
  - Over hemzelf: er is iets grondig misgegaan in mijn leven
- Naar mijzelf: pas op voor projectie; maar het is wel mijn leeservaring
- Een paar aardige citaten:
  - Brievenbussen (160,161)
  - Ik denk wel eens...(102)
  - Journalisten... (213)
  - Tegenwoordig...(141)
  - Het was gewoon op pa...(127)

Levenshouding:

Walraven aan zijn zoon: heb het lef om het leven te nemen zoals het is, pas je aan en blijf groeien (vrij naar 242)

Walraven de boekhandelaar

- Wat in zijn winkel lag
- Oplettend personeel
- De klant wil geholpen worden
- Meisje voor de kinderboeken
- Walraven moppert: tegenwoordig afstand personeel en klant, behalve bij het afrekenen (niemand wil een ander nog nodig hebben)

Voorgelegd aan plaatselijke boekwinkel

- Team staat paraat voor lyrisch literair advies en goede tips
- Nieuwe en eerder ongehoorde stemmen naast de klassiekers van weleer
- Elk teamlid eigen specialiteit en ook kijk op kinderboeken

Mijn advies: Walraven maak je niet druk!

Tijdbalk

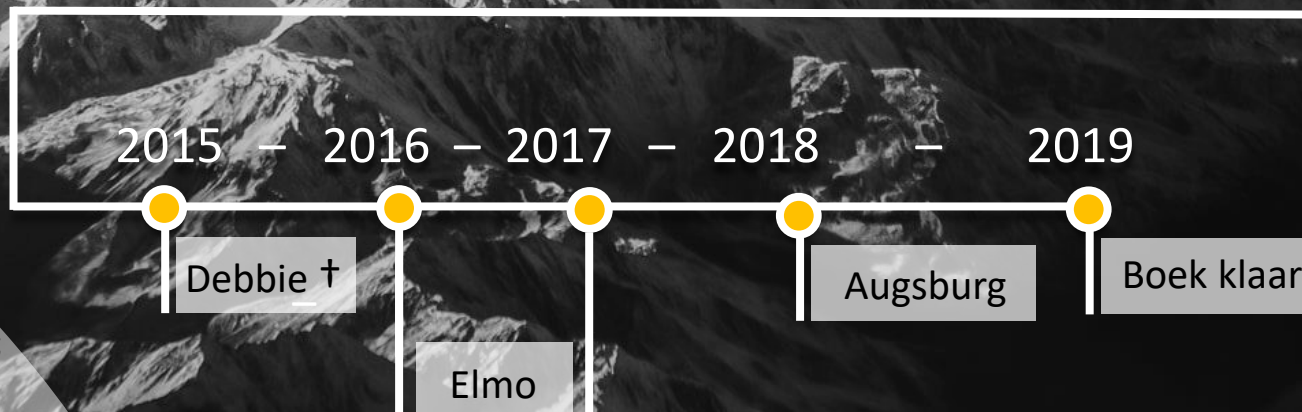
Begin tijdbalk

Notities

- Kerst ruzie: 2018 zo'n 12 jaar geleden = 2006
- Debbie: drie jaar geleden overleden, veertig jaar bij ons; rekensom geboorte Debbie in 1974+ 40 = 2014 en Augsburg 2018 – 3 jaar geleden overleden = 2015.

Exacte sterfdatum dus niet te bepalen. Ze is eind 2014, begin 2015 waarschijnlijk overleden. (235)

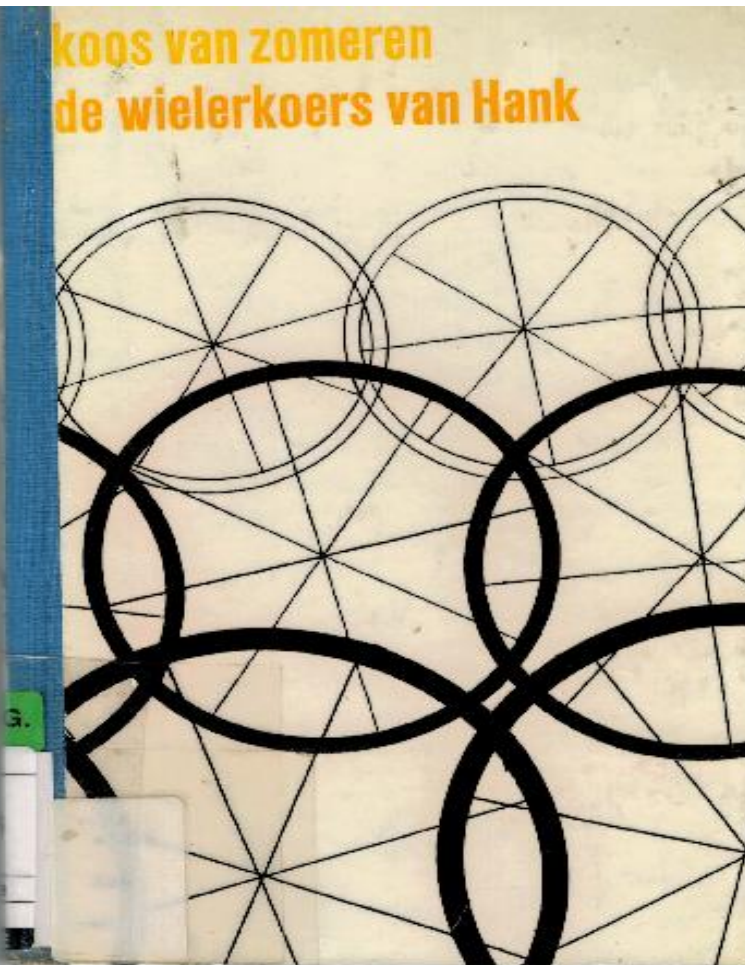

Einde tijdbalk

Wat ik niet gedaan heb:

- Landkaart ingetekend
- Rol van de hond uitgewerkt
- Allerlei intertekstualiteit opgesomd

U kunt er eventueel zelf mee aan de slag!

Van Zomeren start als dichter:
De wielerkoers van Hank (1965)
Titel- en begingedicht

in het begin
is er de wielerkoers van Hank,
die werd gewonnen door
Bart Zoet
Breeuwers (Utrecht) als tweede,
natuurlijk zijn er mensen,
van belang is er geen,
tenminste...?
nee! Toch geen.

Het evenwicht der gedichten

waarom moest ik nu juist
het levenslicht aanschouwen
de eenling uit de horden
die nog niet geboren zijn
misschien ook nooit geboren
zullen worden

De humor er aan toegevoegd

het is van groot belang

levensbelang

ik ben geboren

uit zonde

tevoren nog een zucht

van de ziedende man

het lijkt van doodsbelang

men lacht zich dood,

de doden lachen zich dood

Leentjebuurt, dacht ik: Iris van Jacques Perk, u weet wel:

Ik ben geboren uit zonnegloren

En een zucht van de ziedende zee, etc.

en dan is er geen troost
omdat geen mens het ziet,
behalve ik,
maar ik begrijp het niet

Antwoord (235)

Het is voorbij, dat beseft ik maar al te vaak. Maar het zou niet voorbij zijn als het er niet was geweest, en als het er geweest is moet het ergens gebleven zijn, en als het ergens gebleven is moet ik het kunnen terugvinden.

Antwoord Reve

Het is gezien, het is niet onopgemerkt gebleven.